Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător Lupașcu Natalia
Dosarul nr. 2a-2745/24 (2-23017440-02-2a-05072024)

D E C I Z I E

3 decembrie 2025 mun. Chişinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ
al Curţii de Apel Centru

În componența:
Preşedintele şedinţei, judecătorul: Arhip Valeriu
Judecătorii: Corlăteanu Diana și Ghedrovici Nicolae
Grefier: Goncear Violeta

examinând în şedinţă de judecată publică, cererea de apel declarată de Coltacova Lilia împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 11 aprilie 2024, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Coltacova Lilia împotriva Procuraturii pentru Combaterea Crimelor Organizate și Cauze Speciale, intervenienți accesorii Coltacov Egor, Damaschin Irina privind ridicarea sechestrului de pe bunuri, obligarea restituirii bunurilor,

a c o n s t a t a t:

Circumstanțele cauzei:

La 2 februarie 2023, Coltacova Lilia a depus o cerere de chemare în judecată către Procuratura pentru Combaterea Crimelor Organizate și Cauze Speciale privind ridicarea sechestrului de pe bunuri, obligarea restituirii sumei.

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamanta a susținut că, la 19 mai 2022 de către ofițerul de urmărire penală Malvina Sabii a fost emisă ordonanța privind efectuarea percheziției la domiciliul cet. Damaschin Alexandru, amplasat pe adresa str. *****, nr. 1, bl. B. *****, mun. Chișinău.

La 27 mai 2022 în cadrul percheziției de la domiciliul lui Damaschin Alexandru a fost ridicată inclusiv și suma de 30 000 Euro.

Notează că, la demersul procurorului în Procuratura PCCOCS Tatiana Rudcovschi, înregistrat la 12.08.22 în cancelaria Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana), prin care s-a solicitat autorizarea punerii sub sechestru, a fost emisă încheierea de către Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana) din 12.08.2022 prin care a fost admis demersul vizat, s-a autorizat punerea sub sechestru inclusiv și a sumei de 30 000 Euro ridicați în urma efectuării percheziției vizate supra.

Afirmă că mijloacele bănești în cuantum de 30 000 Euro, ridicate la data de 27.05.2022, aparțin cet. Coltacova Lilia. Acești bani provin din înstrăinarea de către Coltacova Lilia a bunului imobil.

Indică că din suma de 48 000 euro obținută în urma înstrăinării imobilului, care se păstra la fiica acesteia, Damaschin Irina, suma de 9 000 Euro (minus 250 Euro comision pentru transfer, total suma 8700 Euro) a fost transferată lui Coltacova Lilia la data de 07.02.2022, de către ginerele ultimei Alexandru Damaschin.

Precizează că din suma rămasă – 39 000 Euro, soțului lui Coltacova Lilia - Doibani Victor i-a fost transferat la data de 04.02.2022 suma de 9 000 Euro de către Damaschin Irina, fapt ce poate fi confirmat de Doibani Victor. Restul sumei de 30 000 Euro se păstrau (cu contractul de vînzare cumpărare), la domiciliul lui Damaschin Irina situat pe adresa str. *****, nr. 1, bl. B. *****, mun. Chișinău.

Consideră că acești bani au fost ridicați în mod injust de către reprezentantul organului de urmărire penală în urma percheziției, iar ulterior a fost aplicat sechestru pe această sumă.

Susține că suma de 30 000 Euro nu poate fi recunoscută corp delict și nu poate servi ca probă, în sensul art. 93, 158 Cod de procedură penală în cadrul cauzei penale, întrucât nu a servit la săvârșirea infracțiunii, nu a păstrat asupra sa urmele acțiunilor criminale, respectiv nu pot servi ca mijloace pentru descoperirea infracțiunii, constatarea circumstanțelor, identificarea persoanelor vinovate sau pentru respingerea învinuirii ori atenuarea răspunderii, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei, din simplu motiv că au proveniență legală, nu aparțin acuzațiilor din speța penală.

Totodată, mijloacele bănești în cuantum de 30.000 Euro nu pot dovedi circumstanțele specificate de art. 96 Cod de procedură penală.

Pentru consolidarea poziției face trimitere la prevederile art. 204 Cod de procedură penală, care prevede că sechestru poate fi pus doar pe bunurile bănuitului, învinuitului, inculpatului, pe speța penală Coltacova Lilia (care este proprietarul la acea sumă de 30 000 Euro), nu are asemenea statut.

Reieșind din cele vizate, Coltacova Lilia a adresat către Procuratura pentru Combaterea Crimelor Organizate și Cauze Speciale cerere prin care a solicitat: ridicarea sechestrului de pe bunul mobil - bani, valută străină (în cuantum de 30 000 Euro), ridicați la 27.05.2022, în urma percheziției efectuate la domiciliul lui Damaschin Alexandru din mun. Chișinău, str. ***** nr. 1, bl. B, *****, restituirea în termen de până la 7 zile (din momentul depunerii cererii), către Coltacova Lilia a sumei de 30 000 Euro, ridicate în urma percheziției efectuate la domiciliul lui Damaschin Alexandru.

Notează că în acord cu art. 501 alin. (1) și (2) Cod civil, proprietatea este, în condițiile legii, inviolabilă. Dreptul de proprietate este garantat. Nimeni nu poate fi silit a ceda proprietatea sa, afară numai pentru cauză de utilitate publică pentru o dreaptă și prealabilă despăgubire.

Exproprierea se efectuează în condițiile legii, fapt reglementat de art. 1 al Protocolului nr. 1 al Convenției CEDO ,,Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional, iar potrivit art. 46 al Constituției RM, dreptul la proprietate privată, (...) sînt garantate.

Concomitent, accentuează că potrivit art. 209 alin. (2) Cod de procedură penală, alte persoane decât bănuitul, învinuitul, inculpatul care consideră că punerea sub sechestru a bunurilor lor este efectuată ilegal sau neîntemeiat sînt în drept să ceară organului de urmărire penală sau instanței să scoată bunurile de sub sechestru. În cazul în care acestea refuză să satisfacă rugămintea sau nu au comunicat persoanei respective despre soluționarea cererii timp de 10 zile din momentul primirii ei, persoana este în drept să solicite scoaterea bunurilor de sub sechestru în ordinea procedurii civile. În conformitate cu art. 164 alin.(l) Cod de executare, dacă o altă persoană consideră că sechestrul a fost aplicat pe bunurile ce îi aparțin cu titlu de proprietate, ea poate intenta în procedură contencioasă o acțiune de ridicare a sechestrului.

Solicită reclamanta ridicarea sechestrului de pe bunul mobil - banii (valută străină), în cuantum de 30 000 Euro, ridicați la 27.05.2022, în urma percheziției efectuate la domiciliul lui Damaschin Alexandru din mun. Chișinău, str. ***** nr. 1, bl. B, *****; obligarea Procuraturii pentru Combaterea a Crimelor Organizate și Cauze Speciale să restituie reclamantei suma de 30000 euro, ridicate în urma percheziției efectuate la domiciliul lui Damaschin Alexandru și compensarea cheltuielilor de judecată în legătură cu examinarea prezentei acțiuni.

În drept, acțiunea este întemeiată pe prevederile art. 500, 501, 509, 510 Codul Civil, art. 204, 209 Cod de procedură penală.

Poziția instanțe de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 11 aprilie 2024, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Coltacova Lilia către Procuratura pentru Combaterea Criminalității și Cauze Speciale, intervenienți accesorii Damaschin Irina, Coltacov Egor privind ridicarea sechestrului de pe bunuri și obligarea restituirii bunurilor.

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 23 aprilie 2024, Coltacova Lilia a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 11 aprilie 2024, solicitând admiterea apelului, casarea hotărîrii contestate, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii, în sensil declarat.

Argumentele părților.

În motivarea cererii de apel, Coltacova Lilia a reiterat argumentele invocate în cererea de chemare în judecată.

Suplimentar a invocat că, hotărârea este neîntemeiată și urmează a fi casată, întrucât concluziile instanței de fond contravin circumstanțelor reale ale cauzei, nu au fost constatate și elucidate pe deplin faptele relevante, iar acele circumstanțe considerate ca fiind dovedite nu sunt susținute de probe veridice și suficiente.

Apelanta menționează că la data de 27 mai 2022, în urma unei percheziții efectuate la domiciliul lui Damaschin Alexandru, au fost ridicate mijloace bănești în valută străină, inclusiv suma de 30.000 Euro, ulterior fiind autorizată punerea sub sechestru a acestei sume prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 12 august 2022.

Precizează că a contestat această încheiere cu recurs, însă Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 22 decembrie 2022, a respins recursul ca inadmisibil, reținând că ea nu are calitate procesuală în cauza penală și indicând expres că, dacă pretinde încălcarea drepturilor sale de proprietate, urmează să se adreseze în ordinea procedurii civile.

În continuare, apelanta subliniază că suma de 30.000 Euro ridicată la percheziție îi aparține în exclusivitate și provine din înstrăinarea legală a unui bun imobil, vânzare realizată pentru a putea acoperi cheltuielile de tratament ale fiului său, grav bolnav.

Ea explică detaliat modul de distribuire a sumei obținute din vânzare, indicând transferurile efectuate către ea și către soțul său, precum și faptul că restul sumei de 30.000 Euro se păstra la domiciliul fiicei sale, împreună cu contractul de vânzare-cumpărare.

Apelanta afirmă că ridicarea acestei sume și aplicarea sechestrului s-au făcut în mod injust.

Reiterează că acea sumă de 30000 Euro, nu poate fi recunoscută corp delict, nu poate servi ca probă, în sensul art. 93, 158 Cod de procedură penală în cadrul cauzei penale, întrucât nu a servit la săvârşirea a careva infracţiuni, nu a păstrat asupra sa urmele acţiunilor criminale, respectiv nu poate servi ca mijloace pentru descoperirea infracţiunii, constatarea circumstanţelor, identificarea persoanelor vinovate sau pentru respingerea învinuirii ori atenuarea răspunderii, precum şi la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluţionare a cauzei, din simplu motiv că au provenienţă legală, nu aparţin acuzaţiilor din speţa penală. Totodată, mijloacele băneşti în cuantum de 30 000 Euro, nu pot dovedi circumstanţele specificate de art. 96 Cod de procedură penală. În partea consacrată argumentelor ce justifică soluția solicitată, apelanta reproșează instanței de fond că a substituit pârâtul, reținând din oficiu anumite pretinse adevăruri, și că a interpretat eronat normele de drept procesual penal, aplicându-le prin analogie într-o cauză civilă.

Susține că articolele invocate de instanță nu sunt aplicabile situației sale juridice și că instanța a ignorat caracterul obligatoriu al deciziei Curții de Apel Chișinău din 22 decembrie 2022, prin care s-a menționat expres: „*Totodată instanţa de apel constată*

că Coltacova Lilia a anexat acte ce indică că banii sechestraţi îi aparţine, în prezenţa circumstanţelor descrise supra, în situaţia în care recurenta, pretinde că soluţia adoptată de instanţa de fond le limitează careva drepturi, aceasta urmează să se adreseze în ordinea civilă pentru a-si apăra drepturile si interesele legitime”.

Apelanta critică în mod expres concluzia instanței de fond potrivit căreia mijloacele bănești ar constitui bun infracțional, arătând că această apreciere nu este susținută de probe, că instanța civilă și-a depășit competențele analizând fondul unei cauze penale aflate în faza urmăririi penale și că nu există nicio sentință de condamnare care să justifice o asemenea concluzie. Ea arată că argumentele instanței sunt lipsite de logică și contradictorii.

De asemenea, apelanta combate interpretarea instanței referitoare la clauzele contractului de vânzare-cumpărare, explicând că prețul a fost achitat integral la momentul semnării contractului, că dreptul de proprietate a fost transmis cumpărătorilor și că aceștia aveau drept deplin de dispoziție, astfel încât reținerea instanței cu privire la obligația de a perfecta o declarație notarială este eronată și lipsită de efecte juridice în contextul speței.

Apelanta mai arată că hotărârea instanței de fond este contradictorie, întrucât pe de o parte recunoaște existența vânzării imobilului și proveniența legală a sumei de 48.000 Euro, iar pe de altă parte concluzionează că reclamanta nu a demonstrat că banii îi aparțin. Ea evidențiază situația medicală gravă a fiului său și scopul exclusiv al utilizării banilor pentru tratament, apreciind ca injuste considerentele instanței privind proporționalitatea ingerinței în dreptul său de proprietate.

Totodată, apelanta subliniază că în cadrul percheziției au fost ridicate și alte sume de bani, însă cererea sa a vizat exclusiv ridicarea sechestrului și restituirea sumei de 30.000 Euro care îi aparține, aspect asupra căruia instanța nu s-a pronunțat deloc, deși apărarea a invocat expres acest argument.

În sprijinul poziției sale, apelanta face referire amplă la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului privind principiul securității juridice și aplicarea neunitară a practicii judiciare, invocând hotărâri relevante și prezentând un caz similar din practica instanțelor naționale, în care s-a dispus ridicarea sechestrului de pe bunurile unei persoane fără calitate procesuală în cauza penală. Ea arată că menținerea sechestrului în situația sa constituie o ingerință nejustificată în dreptul de proprietate, contrară art. 6 CEDO și art. 1 din Protocolul nr. 1.

În final, apelanta invocă normele Codului civil, ale Constituției Republicii Moldova și ale Convenției Europene a Drepturilor Omului care garantează dreptul de proprietate și arată că instanța de fond a încălcat regulile de administrare și apreciere a probelor prevăzute de Codul de procedură civilă. În consecință, ea solicită admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii din 11 aprilie 2024 și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă cererea de chemare în judecată privind ridicarea sechestrului și restituirea bunurilor.

Respectând principiul contradictorialității, instanța de apel a expediat în adresa intimatului și intervenienților accesorii cererea de apel, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, însă pînă la data examinării cererii de apel, referința nu a fost depusă.

Termenul de declarare a apelului:

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În acest context, având în vedere că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) a fost pronunțat la 11 aprilie 2024, iar cererea de apel a fost depusă la 23 aprilie 2024 (f.d. 242-243 vol.I), Completul judiciar constată că aceasta a fost declarată în termenul prevăzut de lege.

Poziția părților în apel:

În ședința de judecată a instanței de apel, reprezentantul apelantei Coltacova Lilia, avocatul Lesnic Denis și intervenientul accesoriu Damaschin Irina au susținut argumentele indicate în cererea de apel și au solicitat admiterea acesteia, casarea hotărîrii instanței de fond, cu emiterea unei noi decizii de admitere integrală a acțiunii.

Apelanta Coltacova Lilia, reprezentantul intimatului Procuratura pentru Combaterea Crimelor Organizate și Cauze Speciale și intervenientul accesoriu Coltacov Egor în ședința de judecată a instanței de apel nu s-au prezentat, procedura de citare a fost respectată.

Astfel, instanța de apel consideră posibilă examinarea cauzei în apel, în lipsa participanților neprezenți.

Or, potrivit art. 379 alin. (2) din Codul de procedură civilă, neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului.

Aprecierea instanței de apel:

Audiind explicațiile participanților la proces, analizând legalitatea și temeinicia hotărârii contestate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de apel, în raport cu materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru consideră cererea de apel întemeiată și care urmează a fi admisă, cu casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii, din motivele ce succed.

În conformitate cu art. 385 lit. c) Cod de procedură civilă, instanța de apel după ce judecă apelul este în drept să admită apelul și să caseze integral sau parțial hotărârea primei instanțe, emițând o nouă hotărâre.

În sensul art.117 alin. (1) Cod de procedură civilă, probe în cauze civile sânt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei.

Norma cuprinsă la art. 118 alin. (1)-(3) Cod de procedură civilă stabilește că, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Partea care nu a exercitat pe deplin obligația de a dovedi anumite fapte este în drept să înainteze instanței judecătorești un demers prin care solicită audierea părții adverse în privința acestor fapte dacă solicitarea nu se referă la circumstanțele pe care instanța le consideră dovedite. Circumstanțele care au importantă pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Conform art. 121 Cod de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului, iar conform art.130 alin. (1) Cod de procedură civilă, statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Corespunzător, art. 6 § 1 CEDO și jurisprudența CtEDO, instanțele de judecată sunt obligate să motiveze hotărârile sale, care vor trebui să conțină circumstanțele cauzei constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile referitor la admiterea sau respingerea acțiunii, alte chestiuni ce au fost soluționate în cadrul judecării cauzei, legea materială și/sau procedurală aplicată în cadrul judecării pricinii, argumentele instanței în caz de respingere a unor probe prezentate de participanți etc.

În acord cu art. 373 Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepția cazurilor când consimte și când hotărârea este atacată şi de alți participanți la proces.

Astfel, prevederile enunțate, obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar invocate de părți şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Or, conform regulilor unui proces echitabil, reținându-se rolul determinant al concluziilor instanței de apel, ultima are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare (*Hirro Balani contra Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis vs Grecia nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43*).

Din lucrările și actele cauzei, Colegiul judiciar a stabilit cu certitudine faptul că, în temeiul ordonanței din 19.05.2022 a ofițerului superior de urmărire penală al SUP al CCTP al INI al IGP a MAI s-a dispus efectuarea percheziției la domiciliul cet. Damaschin Alexandru, amplasat pe adresa str. ***** 1, bl. B, *****, mun. Chișinău care aparține cu drept de proprietate cet. Damaschin Irina (f.d. 165-167 vol.I).

La 20 mai 2022, procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Tatiana Rutcovschi a înaintat Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) un demers privind necesitatea autorizării efectuării percheziției(f.d. 168-170). Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 20.05.2022, s-a dispus autorizarea efectuării percheziției la domiciliul cet. Damaschin Alexandru, în scopul depistării tehnicii de calcul, cartele telefonice SIM, telefoane mobile, purtători de informație, rechizite de transfer a mijloacelor financiare, agende, registre sau acte cu înscrisuri în ciornă, mijloace financiare obținute ilicit, date de identitate a complicelor, date privind conturile şi depozitele bancare, bonuri de plată, purtători electronice în care poate fi stocată informația cu privire la activitatea infracțională, fiind emis mandat judecătoresc (f.d. 171-172 vol.I).

Astfel, potrivit procesului-verbal de percheziție din 27 mai 2022, de la cet. Damaschin Alexandru au fost ridicate mai multe obiecte, inclusiv mijloace bănești în valută străină în sumă totală de 30 000 Euro (32 bancnote a câte 50 euro, 22 bancnote a câte 500 euro, 200 bancnote a câte 20 euro, 134 bancnote a câte 100 euro) iar din portmoneu -380 euro, 31 dolari și 30 lire sterline (f.d. 173-176 vol.I).

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 12 august 2022 s-a dispus admiterea demersului procurorului în cadrul Procuraturii pentru Combaterea Crimelor Organizate și Cauze Speciale, Tatiana Rutcovschi și s-a autorizat punerea sub sechestru a valorilor care au fost ridicate la 27 mai 2022, în cadrul percheziției la domiciliul învinuitului Damaschin Alexandru și anume: 33 bancnote cu nominal a câte 50 euro, 22 bancnote cu nominal a câte 500 euro, 21 bancnote cu nominal a câte 200 euro și 135 bancnote cu nominal a câte 100 euro, 2 bancnote cu nominal de 10 euro, 2 bancnote cu nominal de 5 euro, 1 bancnotă cu nominal de 20 dolari SUA, 1 bancnotă cu nominal de 10 dolari SUA, 1 bancnotă cu nominal de 1 dolar SUA, 1 bancnotă cu nominal de 20 lire sterline, 1 bancnotă cu nominal de 10 lire sterline, pentru nu a fi tăinuite, deteriorate sau cheltuite bancnotele ridicate (f.d.181-184 vol.I).

Astfel, reclamanta Coltacova Lilia prin cererea din 10.01.2023 adresată Procuraturii pentru Combaterea Crimelor Organizate și Cauze Speciale, a solicitat ridicarea sechestrului aplicat pe bunul mobil- bani, în valută străină (în cuantum de 30000 euro) ridicați la 27.05.2022 în urma percheziției efectuate la domiciliul lui Damaschin Alexandru, precum și restituirea în termen de 7 zile a sumei nominalizate către Coltacova Lilia (f.d. 6-7 vol.I).

Se atestă că prin ordonanța procurorului din 27.06.2022 s-a respins ca neîntemeiată plângerea Liliei Coltacova privind anularea procesului-verbal de percheziție din 27.05.2022 și restituirea banilor ridicați în cadrul percheziției (f.d. 185-188 vol.I).

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 26 septembrie 2022, s-a respins plângerea avocatului Rotaru Dorel în interesele lui Coltacova Lilia, înaintată în temeiul art. 313 CPP, cu privire la declararea nulității ordonanței procurorului Rutcovschi Tatiana din 27.06.2022 și a procesului - verbal cu privire la percheziție din 27.05.2022, restituirea mijloacelor financiare (f.d.190- 192 vol.I).

Ulterior, prin ordonanța procurorului PCCOCS, Tatiana Rutcovschi din 25 ianuarie 2023 s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea Liliei Coltacova privind ridicarea sechestrului de pe bunul imobil- bani în valută străină, în cuantum de 30 000 Euro, ridicați în cadrul percheziției efectuate la domiciliul lui Damaschin Alexandru (f.d. 193-195 vol.I).

La data de 24.01.2022, prin contractul de vânzare-cumpărare autentificat de notarul Viorica Nagacevschi și înregistrat cu nr.1-45, Damaschin Irina acționînd din numele propriu și din numele mamei Coltacova Lilia și lui Coltacov Egor în baza procurilor nr.2-3776 și nr.3777 din 09.09.2021 a înstrăinat apartamentul nr.114 cu numărul cadastral ***** situat în mun.Chișinău str.A.Doga 32 (f.d.13-17 vol.I).

Înaintând prezenta acțiune împotriva Procuraturii pentru Combaterea Crimelor Organizate și Cauze Speciale, intervenienți accesorii Coltacov Egor, Damaschin Irina, la 2 februarie 2023, Coltacova Lilia a solicitat ridicarea sechestrului de pe bunul mobil - banii (valută străină), în cuantum de 30 000 Euro, ridicați la 27.05.2022, în urma percheziției efectuate la domiciliul lui Damaschin Alexandru din mun. Chișinău, str. ***** nr. 1, bl. B, *****; obligarea Procuraturii pentru Combaterea a Crimelor Organizate și Cauze Speciale să restituie reclamantei suma de 30000 euro, ridicate în urma percheziției efectuate la domiciliul lui Damaschin Alexandru și compensarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță a concluzionat asupra netemeiniciei acțiunii și a dispus respingerea acesteia.

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în cererea de apel, instanța de apel constată că, prima instanță nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, în special nu a verificat corect toate aspectele

relevante ale situației de fapt, criteriu ce presupune lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele invocate.

Colegiul judiciar în debut reține prevederile art. 1 din Protocolul adițional nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, orice persoană are dreptul la respectarea bunurilor sale, iar lipsirea de proprietate trebuie să fie justificată doar în condițiile legii și ale interesului public.

Prin dispozițiile cuprinse în art. 1 din Protocolul adițional nr.1 la CEDO sunt protejate dreptul de proprietate asupra bunurilor mobile și imobile, toate celelalte drepturi reale principale și accesorii, precum și drepturile reale corespunzătoare drepturilor reale principale.

Conform art. 500 alin. (1), (2) şi (3) din Codul civil, proprietarul are drept de posesiune, de folosinţă şi de dispoziţie asupra bunului. Dreptul de proprietate este perpetuu. Dreptul de proprietate poate fi limitat prin lege sau de drepturile unui terţ.

Potrivit art. 501 alin. (1) şi alin. (2) din Codul civil, proprietatea este, în condiţiile legii, inviolabilă. Dreptul de proprietate este garantat. Nimeni nu poate fi silit a ceda proprietatea sa, afară numai pentru cauză de utilitate publică pentru o dreaptă şi prealabilă despăgubire. Exproprierea se efectuează în condiţiile legii.

În conformitate cu art. 459 alin.(5) Cod civil, bunurile care nu sînt raportate la categoria de bunuri imobile, inclusiv banii, valorile mobiliare şi alte titluri de valoare, sînt considerate bunuri mobile.

Având în vedere pretențiile revendicate de reclamantă, instanța de judecată reține că potrivit art. 203 alin. (1) Cod de procedură penală, punerea sub sechestru a bunurilor este o măsură procesuală de constrângere, care constă în inventarierea bunurilor şi interzicerea proprietarului sau posesorului de a dispune de ele, iar în caz de necesitate, de a se folosi de aceste bunuri. După punerea sub sechestru a conturilor şi a depozitelor bancare sînt încetate orice operaţiuni în privinţa acestora. Alineatul (2) al aceluiași articol prevede că, punerea sub sechestru a bunurilor se aplică pentru a asigura repararea prejudiciului cauzat de infracțiune, acţiunea civilă sau eventuala confiscare specială sau confiscare extinsă a bunurilor ori a contravalorii bunurilor.

Totodată, art. 205 alin. (1) Cod de procedură penală stabilește motivele care justifică aplicarea sechestrului: dacă există o bănuială rezonabilă că bunurile urmărite vor fi tăinuite, deteriorate sau cheltuite. În ipoteza în care un asemenea risc nu mai există, menținerea bunurilor sub sechestru va fi considerată o măsură disproporționată. Persoana ar putea cere ridicarea sechestrului de îndată ce nu mai există vreun motiv pentru menținerea sechestrului aplicat, iar instanța de judecată trebuie să se pronunțe pe marginea unei astfel de solicitări.

În virtutea prevederilor art.204 alin.(1) Cod de procedură penală, pentru repararea prejudiciului cauzat prin infracţiune pot fi puse sub sechestru bunurile bănuitului, învinuitului, inculpatului sau ale părţii civilmente responsabile, inclusiv bunurile care sunt proprietatea efectivă a acestora în suma valorii probabile a pagubei.

Se va nota că potrivit art. 209 alin. (2) Cod de procedură penală, alte persoane decât bănuitul, învinuitul, inculpatul care consideră că punerea sub sechestru a bunurilor lor este efectuată ilegal sau neîntemeiat sînt în drept să ceară organului de urmărire penală sau instanței să scoată bunurile de sub sechestru. În cazul în care acestea refuză să satisfacă rugămintea sau nu au comunicat persoanei respective despre soluţionarea cererii timp de 10 zile din momentul primirii ei, persoana este în drept să solicite scoaterea bunurilor de sub sechestru în ordinea procedurii civile. Hotărârea instanței de judecată în privința acţiunii civile privind scoaterea bunurilor de sub sechestru poate fi atacată de către procuror în instanţa ierarhic superioară cu recurs în termen de 10 zile, însă, după intrarea ei în vigoare, este obligatorie pentru organele de urmărire penală și pentru instanţa de judecată care judecă cauza penală în cadrul soluționării chestiunii ale cui bunuri trebuie să fie confiscate sau, după caz, urmărite.

Conform art. 164 alin. (2) din Codul de executare în coraborare cu art. 209 alin. (2) din Codul de procedură penală, dacă o altă persoană consideră că sechestrul a fost aplicat pe bunurile ce îi aparțin cu titlu de proprietate sau de posesie, ea poate intenta o acțiune de ridicare a sechestrului în ordinea procedurii civile.

Prin urmare, la momentul înaintării cererii, Legea conferea instanței de drept comun deplina jurisdicție pentru a verifica caracterul legal al sechestrului penal aplicat asupra bunurilor persoanelor care se consideră lezate în dreptul de proprietate prin aplicarea sechestrului.

În speță, Colegiul judiciar constată că suma de 30.000 Euro ridicată în cadrul percheziției din 27 mai 2022 reprezintă un bun mobil în sensul art. 459 alin. (5) Cod civil, asupra căruia reclamanta a pretins un drept de proprietate distinct și separat de persoana în privința căreia se desfășoară urmărirea penală.

Instanța de apel reține că din materialele dosarului rezultă existența contractului de vânzare-cumpărare autentificat de notarul Viorica Nagacevschi și înregistrat cu nr.1-45, Damaschin Irina acționînd din nume propriu și din numele mamei Coltacova Lilia și a lui Coltacov Egor în baza procurilor nr.2-3776 și nr.3777 din 09.09.2021 prin care s-a înstrăinat apartamentul nr.114 cu numărul cadastral ***** situat în mun.Chișinău str.A.Doga 32, din care se desprinde proveniența licită a sumei de bani, precum și explicațiile coerente ale reclamantei referitoare la modul de distribuire și păstrare a acesteia, circumstanțe ce nu au fost combătute prin probe contrare de către intimată.

De asemenea, la materialele cauzei a fost anexat raportul privind transferurile internaționale efectuate de în perioada 1.01.2022-17.11.2022 prin care se atestă că suma de 9000 Euro a fost transferată către Coltacova Lilia la 7 februarie 2022, iar la 4.02.2022 suma de 9 000 Euro a fost transferată soțului reclamantei, cet.Dovbani Victor.

Potrivit declarației notariale din 24 ianuarie 2022, autentificată de notarul Nagacevschi Viorica se atestă fără echivoc că Damaschin Irina care acționa în nume

propriu și în interesele lui Coltacov Egor și Coltacova Lilia a declarat c a fost stinsă obligația de achitare a sumelor bănești de către cumpărătorul apartamentului cu nr.cadastral ***** și a solicitat radierea interdicției în RBI.

De asemenea, potrivit extrasului din RBI eliberat la 27.11.2025 se atestă că bunul imobil cu nr.cadastral ***** a fost înregistrat după cumpărătorii Sambriș Ana-Maria și Furtuna Ion.

Astfel, cu referire la concluzia instanței de fond precum că la materialele administrate la dosar nu se regăsesc probe concludente ce ar atesta faptul că nemijlocit mijloacele bănești ridicate în timpul percheziției, în suma totală de 30 000 Euro reprezintă suma restantă din 48 000 euro obținută în urma înstrăinării bunului imobil de către coproprietarii Coltacova Lilia, Coltacova Egor și Damaschin Irina, Completul judiciar menționează că o asemenea concluzie se întemeiază pe o interpretare excesiv formalistă și restrictivă a probelor administrate, care nu ține cont de ansamblul circumstanțelor cauzei și de standardul probei aplicabil într-o acțiune civilă privind protecția dreptului de proprietate.

Completul judiciar reține că prin decizia Curții de Apel Chișinău din Chișinău din 22 decembrie 2022 prin care s-a menținut încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 12 august 2022 s-a menționat: „*deşi petiţionara Coltacova Lilia a anexat acte ce indică că banii sechestraţi îi aparţine, în prezenţa circumstanţelor descrise supra, în situaţia în care recurenta, pretinde că soluţia adoptată de instanţa de fond le limitează careva drepturi, aceasta urmează să se adreseze în ordinea civilă pentru a-si apăra drepturile si interesele legitime”.*

Instanța de apel apreciază critic argumentele instanței de fond precum că reclamanta nu ar fi demonstrat dreptul său de proprietate asupra sumei de bani și că acțiunea ar fi prematură, or aceste concluzii contravin în mod direct și considerentelor deciziei Curții de Apel Chișinău din 22 decembrie 2022. Colegiul judiciar constată că instanța de fond a ignorat faptul că însăși instanța de control judiciar, în cadrul procedurii penale, a recunoscut existența actelor care indică apartenența banilor reclamantei și a orientat-o expres pe aceasta către ordinea civilă pentru apărarea drepturilor sale, ceea ce conferă demersului său caracterul de cale legală adecvată și nicidecum unul prematur.

Instanța de fond a mai reținut că nu a fost prezentată declarația notarială privind achitarea integrală a prețului și, pe acest temei, a pus sub semnul îndoielii proveniența banilor. Completul judiciar conchide că această concluzie este incorectă, întrucât declarația notarială are exclusiv rol administrativ, pentru radierea grevării din RBI, iar lipsa acesteia nu afectează valabilitatea contractului și nici existența plății, or, Codul civil nu condiționează dobândirea dreptului de proprietate sau existența plății de întocmirea unui act ulterior.

Însă acest aspect a fost combătut în instanța de apel, la materialele cauzei fiind anexată declarația notarială din 24 ianuarie 2022 prin care se atestă fără echivoc că a

fost stinsă obligația de achitare a sumelor bănești de către cumpărătorul apartamentului și se solicită radierea interdicției în RBI.

Prin urmare, această critică a instanței este pur formalistă și lipsită de relevanță juridică.

Mai mult, potrivit articolul 22 alin. (1), (2) din Legea cadastrului bunurilor imobile, Registrul bunurilor imobile este documentul de bază al cadastrului. *Dacă datele din registrul bunurilor imobile nu coincid cu datele din alte documente cadastrale sau cu datele constatate pe teren, se consideră veridice datele din registrul bunurilor imobile, cu excepția cazurilor de eroare tehnică evidentă.* Registrul bunurilor imobile conține înscrieri privind fiecare bun imobil, dreptul de proprietate şi alte drepturi patrimoniale, titularii de drepturi, documentele ce confirmă drepturile, tranzacțiile cu bunuri imobile şi alte temeiuri ale nașterii, modificării, grevării şi stingerii drepturilor.

Astfel, potrivit extrasului din RBI pentru efectuarea tranzacțiilor, valabil pînă la 27.01.2026 se atestă că bunul imobil a fost înregistrat cu drept de proprietate după cumpărătorii Furtuna Ion și Sambriș Ana-Maria, ceea ce confirmă odată în plus caracterul definitiv și irevocabil al transmiterii dreptului de proprietate asupra apartamentului, precum și executarea obligațiilor contractuale asumate de părțile vânzătoare. Această înscriere în registrul public, care beneficiază de prezumția legală de veridicitate și opozabilitate erga omnes, dovedește că tranzacția de vânzare-cumpărare a fost perfectată în mod legal, că dreptul de proprietate al foștilor coproprietari a fost stins și că prețul bunului a fost achitat, neexistând vreun impediment care să pună sub semnul îndoielii realitatea operațiunii juridice. În aceste condiții, argumentul instanței de fond referitor la lipsa declarației notariale privind stingerea obligației de plată nu poate prevala asupra datelor înscrise în Registrul bunurilor imobile, care confirmă fără echivoc realizarea efectivă a tranzacției și, implicit, proveniența licită a sumelor obținute din înstrăinarea bunului imobil.

Cu referire la concluzia instanței de fond prin care a reținut că, fiind trei coproprietari, fiecăruia i-ar fi revenit câte 16.000 euro, iar suma de 30.000 euro nu putea aparține reclamantei, și această concluzie este juridic greșită, deoarece coproprietarii pot dispune liber de prețul obținut din vânzare, or, Codul civil nu instituie o obligație de repartizare matematic egală, iar distribuirea sumei este o chestiune de voință, nu de ordine publică.

Urmare a celor relatate, Completul judiciar conchide că la caz, instanța de fond s-a limitat la reproducerea poziției organului de urmărire penală și la invocarea caracterului „temporar” al sechestrului, fără a verifica dacă sunt întrunite cumulativ condițiile prevăzute de art. 202, 204 și 209 Cod de procedură penală, respectiv dacă bunurile ridicate pot constitui corpuri delicte, bunuri destinate confiscării speciale ori dacă există un risc real și actual de înstrăinare sau tăinuire.

Mai mult, menținerea sechestrului asupra bunurilor unei persoane terțe, în lipsa stabilirii unei legături factuale și juridice între aceste bunuri și fapta penală

investigată, echivalează cu o ingerință disproporționată în dreptul de proprietate garantat de art. 46 din Constituția Republicii Moldova și art. 1 din Protocolul adițional nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Colegiul judiciar apreciază că prima instanță a omis să analizeze în mod efectiv dacă sunt întrunite condițiile legale pentru menținerea sechestrului asupra unui bun ce aparține unei persoane care nu are calitatea de bănuit, învinuit sau inculpat în cauza penală. Or, din perspectiva art. 204 și art. 209 Cod de procedură penală, sechestrul reprezintă o măsură procesuală de constrângere care poate fi aplicată doar în limitele strict prevăzute de lege, iar extinderea acesteia asupra bunurilor unui terț presupune o analiză riguroasă a dreptului de proprietate invocat și a caracterului justificat al ingerinței.

La acest aspect, Completul judiciar evidențiază că sechestrul aplicat asupra bunurilor unui terț este admisibil doar în condiții strict determinate de lege și cu respectarea principiului proporționalității, or în speță aceste condiții nu au fost demonstrate de organul de urmărire penală.

Aceste circumstanțe confirmă că menținerea sechestrului nu are un temei juridic suficient și constituie o ingerință nejustificată în dreptul de proprietate al apelantei, contrară normelor interne.

Colegiul judiciar subliniază că, aplicarea sechestrului asupra mijloacelor bănești ce aparțin apelantei, persoană terță față de cauza penală și care nu are nicio implicare în datoria litigioasă sau în fapta investigată, afectează dreptul de proprietate al apelantei, recunoscut și protejat atât de Constituție, cât și de art. 1 Protocol 1 CEDO.

În cazul de față, lipsa unei hotărâri definitive de confiscare și durata excesivă a sechestrului confirmă încălcarea drepturilor garantate, din care considerente la caz este necesară ridicarea sechestrului aplicat asupra bunului mobil - banii (valută străină), în cuantum de 30 000 Euro, ridicați la 27.05.2022, în urma percheziției efectuate la domiciliul lui Damaschin Alexandru din mun. Chișinău, str. ***** nr. 1, bl. B, ***** și obligarea Procuraturii pentru Combaterea a Crimelor Organizate și Cauze Speciale să restituie reclamantei suma de 30000 euro.

Cu privire la presupusa „bănuială rezonabilă” că suma ar constitui bun infracțional, instanța de fond a reținut că există o bănuială rezonabilă potrivit căreia mijloacele bănești în sumă de 30.000 euro ar constitui bun infracțional, întrucât infracțiunea prevăzută de art. 362^1 Cod penal presupune obținerea unui folos material.

O asemenea concluzie este juridic eronată și lipsită de suport probator, întrucât existența unei bănuieli rezonabile în cadrul urmăririi penale nu echivalează cu stabilirea caracterului infracțional al bunului, or, instanța civilă nu este competentă să califice bunurile drept „infracționale”, această apreciere aparținând exclusiv instanței penale printr-o hotărâre definitivă de condamnare.

Or, potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, simpla suspiciune nu poate justifica o ingerință prelungită și nelimitată în dreptul de

proprietate al unui terț (cauza *Grifhorst c. Franței*, *Silvester's Horeca Service c. Belgiei*).

În lumina celor expuse, Completul judiciar reiterează că, menținerea sechestrului, fără clarificarea legalității și scopului acestuia, încalcă principiile proporționalității și necesității intervenției statului.

În acest context, Colegiul reține jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (*Grifhorst c. Franței),* în care Curtea a statuat că măsurile de indisponibilizare a bunurilor, inclusiv sechestrul, constituie o ingerință în exercitarea dreptului de proprietate în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție și sunt compatibile cu aceasta doar în măsura în care urmăresc un scop legitim și mențin un just echilibru între interesul general și protecția drepturilor individului. Curtea a subliniat că, atunci când bunurile aparțin unei persoane care nu este implicată în săvârșirea infracțiunii, autoritățile sunt obligate să manifeste o prudență sporită, iar menținerea măsurii fără o legătură reală și demonstrată cu fapta investigată devine disproporționată și excesivă.

Având în vedere că, prima instanță nu a elucidat complet circumstanțele relevante ale cauzei, Completul judiciar conchide cu privire la casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Așadar, exercitând controlul judecătoresc asupra stării de fapt și de drept care rezultă din raportul juridic de contencios administrativ, Colegiul notează că dosarul nu conţine vre-un element susceptibil să o facă să ajungă la o altă concluzie în prezenta cauză.

În conformitate cu prevederile art. 385 lit. c), art. 389, art. 390 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru-

d e c i d e :

Se admite cererea de apel declarată de Coltacova Lilia.

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 11 aprilie 2024 și se emite o nouă hotărîre prin care:

Se admite cererea de chemare în judecată înaintată de Coltacova Lilia împotriva Procuraturii pentru Combaterea Crimelor Organizate și Cauze Speciale, intervenienți accesorii Coltacov Egor, Damaschin Irina privind ridicarea sechestrului de pe bunuri, obligarea restituirii bunurilor.

Se ridică sechestrul aplicat asupra mijloacelor bănești, în sumă de 30 000 (treizeci mii) Euro, prin Încheierea judecătorului de instrucție al Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 12.08.2022, nr.12-768/2022, la demersul Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale.

Se obligă Procuratura pentru Combaterea Crimelor Organizate și Cauze Speciale să restituie suma de 30 000 (treizeci mii) Euro, ridicată la 27 mai 2022, în urma

percheziției efectuate la domiciliul lui Damaschin Alexandru din mun. Chișinău, str. ***** nr. 1, bl. B, ***** către Coltacova Lilia.

Decizia este irevocabilă de la pronunțare.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Arhip Valeriu

Judecătorii: Corlăteanu Diana

Ghedrovici Nicolae